

Tartalom.

1. Iskolai tövnyek. Debrecen 1845.
2. Oskolai tövnyek. Debrecen. 1836.

felkamaty

ISKOLAI

TÖRVÉNYEK

851

HELVÉT HITVÁLLÁSUAK'

DEBRECZENI FŐISKOLÁJÁBAN

FELSŐBB TUDOMÁNYOKAT HALLGATÓ

TANULÓK'

SZÁMÁRA.

Révész Imre 1845. 80. 11.

Debrecz

DEBRECZENBEN

NYOMATOTT TÓTH ENDRE ÁLTAL

1845.

1817

TÖRÖK

115276

DEBRECENI TÖRÖK

DEBRECENI TÖRÖK

DEBRECENI TÖRÖK

DEBRECENI TÖRÖK

DEBRECENI TÖRÖK

1817

ELSŐ RÉSZ.

T Ö R V É N Y E K.

ELSŐ SZAKASZ.

Egyetemes törvények.

I. FEJEZET.

Bevételés.

I. Törvény.

Ezen iskolai testület' tagja csak az lehet, ki törvényes módon bevétellett: mi is következőkép megy véghez.

1. Kik az alsó iskolákat itt végezték, mielőtt mint 2-dik éves rhetorok utolsó közvizsgálatra mennének, a' rector-professor által kiadandó tárgyról, szoros vizsgálat alatt, munkát készítvén, 's ezen munkák professori közgyűlésben (melly illy alkalommal, valahányszor lehető leendő, a' helybeli gondnok' előlülése alatt fog tartatni) előre átnézetvén, 's az illető köztanítónak egész évi jegyzetei is tekintetbe vétetvén, meghatároztatik, kik legyenek felsőbb iskolákba átbocsátandók, kik pedig visszavetendők, 's mindkét rendbelieknek nevei aztán, a' közvizsgálat' végivel, a' hallgató közönség előtt felolvastatnak, ennek eltávozta után pedig az átbocsátottak a' főiskola' pénztárát illető kiszabott díj' lefizetése mellett magokat az előttök kihirdetendő 's egyegy példányban átveendő törvénynek azonnal aláírják; a'

visszavetetteknek megengedtetvén, hogy szünnapok alatt készüljenek, és, ha akarandják, magokat újonnan megvizsgáltassák.

2. §. Kik más iskolákból jönnek ide, a' professoroknak már felebb érintett módon tartandó közgyűlése előtt személyesen megjelenvén, ha az e' tárgy iránt kibocsátott felsőbb kegyelmes parancsolatokkal mind az erkölcsöket, mind a' tudományokat illetőleg teljes mértékben megegyező's hiánytalan bizonyságleveleket mutatnak elő, ezeknek hitelére és ereje mellett, minden vizsgáltatás nélkül, az I. §-ban meghatározott módon, aláírásra bocsátatnak; ellenkező esetben pedig visszautasítatnak. Azonban ez a' vizsgálat nélküli bevételés csak nagyobb intézetekben tanultakról, ezek között is csak a' beöltözni nem akarókról értetik; a' beöltözendők, valamint általánfogva mind azok is, kik ugynevezett humanitási iskolákból jönnek ide, mindenkor bizonyságleveleik' tartalmához mérendő megvizsgáltatás mellett vétetvén be.

3. §. Háznál tanítottak, hanemha felsőbb iskolai igazgatóság által megvizsgáltatva, ennek törvényes bizonyítványát előmutatandják, hasonlóul csak vizsgálat mellett's után vétethetnek be.

4. §. Kik az iskolai év' kezdetén túl érkeznek, elkésők' helyes okát hiteles módon bizonyítani köteleztetnek, 's csak e' feltétel alatt nyerhetnek, első hónapban ugyan a' professori közgyűléstől, azután pedig egyedül az iskolai felsőbb igazgatóságtól, aláírásra engedelmet; ez utóbbi esetben, dolguk ellátásaig legfelebb leczkék' hallgatására időközleg bocsátathatván.

5. §. Ki aláírásra bocsátatván, két hétig a' törvényeknek bevehető ok nélkül alá nem irt: többé azon évben alá nem irhat.

Szállás és asztaltartás.

II. Törvény.

1. §. Tanulóknak itten szállást fogadni csak tisztességes házaknál's általában mindenkor csak a' professorok' tudtával és jóváhagyása mellett lehet, kik ez iránt a' hely-

beli törvényhatósággal, mint az 1800-dik évi ápril' 22-kén 9318. szám alatt kelt k. k. parancsolat 6-ik pontjában nyilván rendeltetik, mindenkor egyetértőleg fognak lenni, 's egyesített erővel eszközölni, hogy a' tisztelt parancsolatnak azon rendelete is teljesedésbe menjen, melly szerint a' szállásadók, a' nálok lakó tanulók' erkölcsére 's magok viseletére vigyázni, és ha ezek netalán törvény' ellenére járnának, ezt az illető helyeken feljelenteni köteleztetnek. Mit kik a' szállásadók közül nem teljesítenének, 's a' nálok lakó tanulókat szabadon hibázni engednék: azokhoz tanulókat szállásra menni a' professorok nem engednek.

2. §. Vendégfogadókban, kávé- 's általában olly házaknál, hol bor, pálinka, ser méretik, tanulóknak lakni nem szabad; kivéve azon esetet, ha illy helyekre házi tanítókul hivatnának; de a' mire csak professori gyűlés adhat engedelmet.

3. §. Minden tanuló tartozik szállását a' főiskola' contrascribájánál beíratni, és a' szállásadók' illy módon összeírt névsora a' helybeli törvényhatóságnak az iskolai év' elején mindjárt átküldendő lészen.

4. §. Senkinek a' rector-professor' engedelme nélkül szállását változtatni nem szabad; ki ez ellen tenne: első, második izben aristommal (mellynek, úgy ez, mint más vétség' esetében, leghosszabb ideje kétszer 24 óra leend, 's mellyben a' büntetett egyén, mindenkor kenyéren és vízen, 's csak magánosan fog lenni), harmadikban elutasítással (consilium abeundi) büntettetik.

5. §. A' második §-ban kijelelt helyeken asztalt sem szabad tanulóknak olly módon, hogy oda járjanak, tartani.

II. FEJEZET.

Iskolai élet.

Vallásosságot illető törvények.

III. Törvény.

Az igaz miveltségnek legszebb virága az észszerű és keresztyén vallásosság, 's ennek, valamint egyfelől igen

természetes nyilatkozata, úgy másfelől kétségkívül hatályos ébresztője a' külső istenitisztelel' gyakorlása. Ehez képest, valamint minden embernek: úgy főleg a' tudományok körül forgolódóknak tisztók a' külső istenitiszteleten minél többször megjelenni. — Innen

Az olly tanuló ifjaknak, kik ezen kötelességüknek teljesítésében hanyagoknak találtnak, nevök közvizsgálaton kimutatandó lészen.

Istenitisztelel alatt tartozik magát minden tanuló úgy viselni, mikép a' hely- 's foglalkozás' szentsége kívánja. — Ki istenitisztelel alatt magát botránkoztatólag viseli, úgy szintén, ki az isten' nagy nevét szidalom- 's káromlással illetni merészelné, a' körülményekhez képest arisztommal, vagy kitiltással lészen büntetendő.

Tanulást illető törvények.

IV. Törvény.

A' hallgatandó tudományokra nézve köteles magát minden tanuló a' megállapított rendszerhez tartani, melytől a' más iskolákból csak rövid ideig tartó tanulás végett ide jöttek, 's ezek is csak felsőbb engedély mellett távozhathnak el.

V. Törvény.

Minden tanulónak hivatásából folyó közvetlen kötelessége a' leczkéket egész szorgalommal járni. Ehez képest

1. §. Az esküdt deákok mindegyik leczkeórán megjelenni, a' távul levőket megjegyezni, 's e' célra készített jegyzőkönybe beírni 's az illető professornak bejelenteni köteleztetnek. Ki is

2. §. A' jegyzőkönyvi kivonat szerint az engedelem nélkül első és második ízben leczkemúlasztónak nevét közleczkén fölemlíti.

3. §. Harmadik ízben a' közönséges fölemlítés mellett az illető szülékét vagy gondnokot is értesíti.

4. §. Negyedik ízben törvényszék' elejébe idéztetni rendeli; 's az ekkép megidézettnek kemény megdorgáltatás mellett tudtára adatik

5. §. hogy a' leczke' mulasztási hanyagság' még egy, vagyis már ötödik izbeli megújítása' esetében, neve a' tanuló'k' sorából törvényszék' által kitöröltetvén, elutasítással büntettetik.

VI. Törvény.

1. §. Ki a' hallgatni tartozott tudományok közül valamelyikből, bevégeződésekor második osztálylyal jegyeztetik meg: elébb nem bocsátatik.

2. §. Ha osztályjegyzéki hiányát a' következő évfolyam' kezdeteig — az e' célra kinevezendő küldöttség előtt, az illető oktatók' jelenlétiben megvizsgáltatván — meg nem javította, azon tudományt ismételni köteles.

3. §. Ki ezen ismételt évfolyamban újlag második osztályba soroztatik: az, mint tanulásra alkalmatlan, az iskolából elutasítatik.

VII. Törvény.

Minden tanuló, minden félévfolym' bevégeződésével tartatni szokott közvizsgálatra előállani köteles; ki azt alapos ok nélkül elmúlasztotta: addig míg meg nem vizsgáltatik, elébb nem bocsátatik.

Erkölestant 's illedelmet tárgyazó törvények.

VIII. Törvény.

A' királyi felséget jobbágyi alázatossággal tisztelni, 's e' tiszteletet sem szóval, sem tettel meg nem sérteni, mint szintén a' hazai törvényeknek engedelmeskedni, valamint a' polgári társaság' minden tagjának, úgy minden tanulónak is olly kötelessége, mellynek megrontása nem-

csak iskolából kitiltatást, de külső törvényszékeknek leendő átadatást is vonna maga után.

IX. Törvény.

Valamint általában az egyházi 's polgári felsőség: úgy közelebbről az egyházkerületi, helybeli egyházi és főiskolai igazgatóság iránt tisztelettel viseltetni, határozataik- 's parancsolataiknak engedelmeskedni minden tanuló köteles; ellenkezőleg cselekvők az iskolai törvényszék által a' körműményekhez képest büntettetvén.

X. Törvény.

1. §. Ha valaki iskolai közlecze alatt figyelmet zavarólag, botránkoztatólag, a' tanító iránti tiszteletet, annyivalinkább annak személyét sértőleg viselné magát: az illető professor által előbb megintetik és ez egyszersmind szüleinek vagy gondnokának tudtul adatik, hogy a' vétség' megújulása' esetében a' következő §-ban megnevezendő büntetésnek lészen helye.

2. §. Ha az intés nem használván a' törvénysértés ismételtetik: ez esetben; — sőt

3. §. Ha a' vétség' minősége és nagysága azt kívánja, mindjárt legelső ízben is az illy törvényrontó, illető professora által a' tanító teremből nyomban kiküldetik, 's neve azon leczke' hallgatóinak sorából rögtön összegyűjtendő feltörvényszék által, az érdeklett tanító' feljelentésére kitöröltetik. Minek következménye az lészen, hogy ő azon iskolai évben itt semmiféle leczkéket nem hallgathat; vagy, ha a' törvénysértés iskolai évfolyam' vége felé történnék: az azon évben hallgatott tudományokból osztály jegyzéket nem kap.

Ha pedig következő évben itt kívánna ismét leczkéket hallgatni: ugyanazon tudományok' hallgatására köteleztetik; melly esetben

4. §. Ha az ismételni tartozott évfolyam alatt is neve illy vétség miatt bármelley leczkéről kitöröltetik: többé ezen

iskolában nem tanulhat, 's vétsége iskolai bizonyítványában világosan kitétetik.

5. §. Ha az illető professor által a' hallgató teremből kiküldetett engedelmeskedni vonakodnék: mint megátalkodott makacs, a' haladék nélkül öszvehívandó iskolai feltörvényszék' elejébe idéztetik, 's ennek ítélete által az iskolából kitiltatik.

6. §. Ugyanezen 's épen illy módon eszközlendő végképeni kitiltatásnak lészen helye akkor is, ha a' vétség már legelső esetben is szembeszökőleg sértő, szándékosan botránkoztató lenne.

XI. Törvény.

Az iskolai tisztviselőknek u. m. seniornak, contrascribának, esküdteknek illő tiszteletet adni, általok hivatalosan felszólítván megjelenni, a' dolgokról, mellyek iránt azoktól megkérdeztetik felelni minden tanuló köteleztetik. — Mit ha valaki nem teljesítene, 's ugyanazon dologban annak rendi szerint hívatván, meg nem jelenne: első 's második ízben a' vétség' fokozatához képest aristommal, harmadikban pedig kitiltással lészen büntetendő; hasonló büntetés sújtván azt is, ki valamelly ügybeli hivatalos nyomozás közben tanuképen megkérdeztetvén, rossz lelküleg hazudni mérészelne.

XII. Törvény.

Viseltessenek egymásiránt nyájas barátsággal, bánjanak egymással úgy mint tanuló, mivelte ifjakhoz illik, egymást se szóval se tettel meg ne sértsék: ellenkezőleg cselekvők a' körülményekhez képest büntettetnek.

XIII. Törvény.

Mint mindenütt 's mindenek irányában: úgy jelesen a' miveltebb nép-osztály' nyilvános mulató helyein, már állásánál fogva is köteles magát minden tanuló, mind öltözetében, mind általában magaviseletében az illedelem' sza-

bályihoz tartani. Ki illetlen magaviseletével akarhol és akár-
mikor botránkoztat, gorombaságával valaki megsejt, a'
körülményekhez 's vétség' fokozatához képest leszen fe-
nyítendő.

XIV. Törvény.

Az utczákon csoportonként lármázva se éjjel se nappal
ne járjanak. — Ellenkezőképen cselekvők, a' körülmények
's vétségeik' fokozata szerint büntettetnek.

XV. Törvény.

Senkinek a' tanulók közül téli fél évben, kilencz,
nyári fél évben pedig tíz órán túl lak helyén kívül lenni nem
szabad. — Másképtevők — hanemhakaradásuknak az is-
kolai törvényszék előtt helyes és bevehető okát adandják — az
aristomnak mindig növekedő mértékével büntettetvén, 5-dik
ízben az iskolából elutasítatnak.

XVI. Törvény.

Vendégfogadóba, kávéházba, csapszékbe tanulónak
menni nem szabad. Nem szabad ennélfogva a' nagyerdei
fürdőházba is más czélból, mint fürdés végett menni; ez is
azonban innep-és vasárnapokon szorosán tiltatván. — Kik
e' törvényt áthágnák; a' vétségnek helye 's körülmények-
hez képest, aristomnak kisebb nagyobb mértékével, 3-dik
ízben pedig elutasítással fognak büntettetni.

XVII. Törvény.

Részegeskedés, lopás és egyéb efféle a' tanulói ál-
lást meggyalázó erkölcsi vétségek, aristommal, kitiltással,
's illetőleg a' polgári hatóságnak átadással büntetendők.

XVIII. Törvény.

Kártyázni egyáltalában, egyéb akármilyen játékot is pe-
dig pénzre játszani nem szabad. Ez ellen cselekvők, első

izben megfeddetnek, szüleik, 's gondnokaik értesítetnek; második izben a' körülményekhez képest aristommal, harmadikban elutasítással büntettetnek.

III. FEJEZET.

Iskolából kilépés.

XIX. Törvény.

Iskolai bizonyítvány senkinek előbb hogy sem az iskolai pénztárba a' meghatározott díjt, 's egyéb törvényes tartozásait lefizette volna, nem adatik.

MÁSODIK SZAKASZ.

Különös törvények.

Beöltözött ifjakat illetők.

XX. Törvény.

Az első és második éves beöltözött ifjak valahányszor hivatalos kötelességeiket teljesítik, fekete magos tetejű kálappal, fekete vagy fehér nyakravalóval, fekete mellényben, fekete kaputban vagy frakkban, fekete nadrágban felöltözve legyenek. A' felsőbb évesek pedig hivatalos eljárásaikban, templomi szent szolgálatok alkalmával is — megtartván egyébkint az első és második évesekre nézve megnevezett öltözet nemeket formaruha képen, úgynevezett fekete zrínyi dolmányt, 's mind az alsóbb mind a' felsőbb évesek, sötét színű köpönyeget viseljenek.

XXI. Törvény.

Beöltözni, minthogy ahoz többnemű jótétemények vannak kötve, csak professori közgyűlés' engedelmével lehet.

XXII. Törvény.

Másunnan jöttek bevételnek ugyan az első törvény' 2-dik §-sa szerint nagyobb idejű beöltözött növendékek közé is, de félév' lefolyta előtt semmi iskolai jótéteményben a' benlakhatáson kívül nem részesülhetnek; azontúl is előbb mint itt egy évet töltenének iskolai tanítóságra az ilyenek nem mehetnek, ismeretlenre az iskolai előjáróság e' hívatalt nem bízhatván.

XXIII. Törvény.

A' benlakás' jótéteményével élni a' professorok' engedelmeből lehet, 's azoknak, kik benlakhatásra engedelmet nyerezdenek, szobákat — mellyekben mindenki a' fennálló szabályokhoz léssen köteles magát tartani, — a' senior fog kimutatni.

XXIV. Törvény.

Ki betegségbe esik, a' főiskolai épületből azonnal vagy az iskolai kórházba, vagy magános házhoz kimenni köteleztetik.

XXV. Törvény.

Kik hétköznapokon templomi szolgálatra kirendeltetnek, tartoznak a' templomokban idejében, 's mint templomban mindig formaruhában megjelenni. Ellenkezőleg cselekvők, első ízben egy innepi jótétemény' elvesztésével lesznek büntetendők, másodikban a' beöltözöttek közül kirekesztetnek.

XXVI. Törvény.

Kik innep- 's vasárnapokon — a' seniornak, professori gyűléstől vett útasítása szerint — biblia' olvasás, éneklés, predikálás vagy kátémagyarázás végett kirendeltetnek: a' templomban hasonlólag jókor megjelenni, a' két utóbbi rendbeliek pedig magokat az illető predikátoroknál is előre jelenteni; 's elmondandó munkáikat a' gyakorlati lelkészettani oktatónak legalább egy héttel előbb bemutatni tartoznak; máskép tevők a' felebbi törvény szerint büntettetnek.

XXVII. Törvény.

Szünnapok alatt, temetési és templombeli köteleességek teljesítése végett tartoznak itthon maradni az első és második éves beöltözött tanuló ifiak, annyi számmal mennyiről a' rector-professor intézkedendik; ki az e' végre kijelelték közül hír 's engedelem nélkül elmenne: a' beöltözöttek közül kirekesztessék.

XXVIII. Törvény.

Kik temetésre küldetnek, a' halotti énekeket betanulva, 's halottas-könyvet vive magokkal, viseljék magokat egész szolgálat alatt illendően. Ha valaki kirendeltetvén, e' köteleességet a' senior által történt megintés után sem teljesítené: megidézttetvén, neve a' beöltözöttek' sorából kitöröltetik.

XXIX. Törvény.

Innapi szolgálatokra és a' jóltevők' megkeresésére kiküldetvén, magokat mindenütt haladék nélkül a' predikátoroknak bejelenteni el ne mulasztzák; mind ezeknél, mind pedig a' felsőbb rendű pártfogóknál a' már meghatározott ruhában tisztelkedvén, és magokat általánfogva mindenütt

's mindenkor úgy viselvén, hogy botránkozásra okot semmi módon ne adjanak. Máskint tevők, 1-ső ízben hússzal hátrább vettessenek, 2-dikban egy innepi jótéteménytől foszlassanak meg, 3-dikban pedig a beöltözöttek közül rekesztessenek ki.

XXX. Törvény.

Valamit akár itt helyben, akár másutt, vagy a' főiskola' vagy annak seniora', vagy a' szolgagyermek' számára a' jöltevőktől átvendenek: mind azt lelkiismeretes hűséggel, pontosággal jegyzőkönyveikbe beiratni, és az illető helyre beadni légyen főköteleességük; különösen ösziszünnapok alatt a' jöltevők' megkeresésére küldendők erre hittel is köteleztetvén. E' törvényt ha valaki megrontaná: a' lehető kár' visszapótlása mellett iskolából kitiltással büntetessék.

XXXI. Törvény.

Minden tanulókra legközelebbi felvigyázók az úgy nevezett esküdtek, (jurati) kiket a' professori gyűlés, a' már főleg kötelezett leczkéket hallgatott ifjak közül, a' kellő vizsgálat' letétele után, vigyázattal, erkölcsökre 's tudományos készülétekre figyelmezve fog kinevezni. Ezek' száma 15-ben állapittatik meg, kik közül legalább annyi, mennyi a' rend' fentartására szükséges, a' főiskolai épületben benlakni kötelek. Az eddigi szokás szerint, főleg templombeli szolgálatok' teljesítésére, innepeken egy egy, öszzi nagy szünet alatt pedig hetenként kettő tartozik honn maradni; ha valaki közölök húzamosb időre kívánná elhagyni az iskolát: ez csak az iskolai felsőbb igazgatóság' engedelmé mellett eshetik meg.

Az esküdteknek, kik különben az iskolai törvényeknek magok is alatta vannak, különös tiszteli ezek:

§. 1. Meglátogatni a' főiskolai épületben levő 's közök felosztott szobákat, a' nap' különböző részeiben, ha vajjon azokban a' kellő rend feltartatik-e? Ha valaki magaviseletében hibát találának: azt mint szintén a' szobabeli elstöt is, kötelessége' mulasztásaért idéztetni.

§. 2. A' hallgató teremekrei felügyelésre kirendeltetvén, azokban a' lecke-óra' végén, lecke' mulasztók' megjegyzése végett megjelenjeni. Továbbá mind a' termekben, mind azokon kívül a' főiskola' épületében eshető minden rendtelenségekről, lármákról felelősök.

§. 3. Vasárnapokon a' templomokba kirendeltetvén, az ottan levő tanuló ifjakra felügyelni, azokat kik magokat illetlenül viselnék megjegyezni 's idéztetni.

§. 4. Predikálás végett kirendeltetvén, azt illendően elkészülve kötelesek magok teljesíteni; másra csak a' gyakorlati lelkészettani oktató' engedelme mellett bízhatván.

§. 5. A' belakók ugyan szobák szerint, a' kinlakók pedig köztők utcák szerint osztatván fel: a' felügyelősök alá bízottakat ottanottan véletlenül meglátogatni, 's ha körültök valami hibát vennének észre azokat idézni, a' látogatás' napját, 's észrevételeiket írásba tevén, jelentéseiket hónaponként a' rector-professornak beadni.

§. 6. Általában minden hivatalos kiküldetést idejében, lelkiismeretes hűséggel, pontossággal teljesíteni.

§. 7. Az akárhol észre vett hibákért, kihágásokért, az illetőket minden kedvezés, 's részrehajlás nélkül iskolai törvényszék elejébe idézni. — Ki e' kötelességgel ellenkezőleg tenne: az esküdti hivataltól mozdítassék el.

Mind az esküdteknek, mind az egész tanuló ifjúságnak legközelebbi felsőbb felvigyázói lesznek, a' főiskola' két tisztviselői: contrascriba és senior, kiket a' professori gyűlés az esküdtek közül nem szükségeskép sor 's következők szerint, hanem az érdemre tekintve, félévenként fog kinevezni; melly alkalommal mindegyik egy latin nyelven készitendő munkát tartozik felolvasni.

Ezek közül mindegyik köteleztetik útasításának minden pontjait hűséggel, szorgalommal teljesíteni, nevezetesen pedig

§. 1. A' contrascriba az esküdtek között a' szolgálatot, részint állandóul, részint pedig hetenként felváltólag felosztani, 's rólok minden héten a' rector-professornál je-

lentést tenni; a' főiskolai épület' ajtajaira; ezek' kulcsaira, a' belső csendre, az aristomra folytonosan felügyelni, ezt olykor olykor véletlenül meglátogatni, éjjelenként, legalább egyszer, tíz óra után minden szobákat megnézni, a' betegekre felügyelni, azokat a' főiskolai szobákból, kunyhókból, a' tanulók' kórházába, vagy a' városra szállíttatni, az előforduló ügyekben nyomozásokat tételni, 's a' kimondott ítéletek' végrehajtását eszközölni.

§. 2. A' senior a' benlakni akarókat szobákba rendelni, a' templomi, 's halott' temetési szolgálatokról gondoskodni, a' tanulóktól a' főiskola' pénztárát illető minden tartozásokat idejében beszedni, a' pénztárba beadni, 's mind ezekről, úgy szintén minden béveendő pénzről pontos számadásokat készíteni.

MÁSODIK RÉSZ.

A' TÖRVÉNYEK' VÉGREHAJTÁSA.

XXXII. Törvény.

1. §. Minden héten, a' szünetek' idejét kivéve, meghívhatja a' contrascriba az esküdteket összeirási gyűlésbe, hol a' senior' elnöklete alatt, mindenki közölök egész héti észrevételeit előterjeszti, 's valakik olly vétséget követtek el, mellyek törvényszék' elejébe idéztetést vonnak magok után: mind azokat idéztetés végett bejelenti. Az idézendők' neveit jegyzőkönyvbe a' senior viszi, abban minden ügyet, illetőleg a' vétséget is, nyilván kitevén.

2. §. Az idézettek' névsora, határozott helyen és időben felolvastatik.

XXXIII. Törvény.

Hogy a' tanulók' ügyében méltányosság 's törvényesség annál inkább biztosítva legyen, 's minden gyanú 's vád elkerültessék: két különböző iskolai törvényszék van rendelve, mellyek közül az alsóbb' ítéletei a' felsőbb elejébe az alább kiszabott módon 's határok között felebbvitethetők.

XXXIV. Törvény.

Az első vagy altörvényszék áll az esküdtekből, kik közül a' két rendszerinti tisztviselővel, tudniillik a' Senior- és Contrascribával együtt, legalább 9-nek jelen kell lenni, hogy a' törvényszék teljes számú legyen; mind azok, kik valamelly ügyben egy vagy más módon érdekeltnek, kimaradni köteleztetvén.

Elnöke e' törvényszéknek a' rector-professor, de a' ki itt nem bíró, hanem igazgató, ő teszi fel a' kérdést, ő fejt ki a' figyelemre méltó körülményeket, szükség esetében rendre igazít, szavaztat, a' szavazatok' többsége szerint az ítéletet kimondja, a' felebb nem vitt ítéletek' végrehajtását elrendeli, a' hol a' törvény megdorgálást határoz, ezt a' törvényszék' színe előtt teljesíti. Előterjesztője a' törvényszéknek, 's egyszersmind jegyzője is a' Senior.

XXXV. Törvény.

A' második 's felsőbb törvényszék áll a' professorokból, kik, az érdekeltettek kimaradván, mindnyájan, mindenesetre pedig az elnök rectorprofesszorral együtt legalább is öten jelen lenni, hogy az ítélet teljes erejű lehessen, köteleztetnek; minden olly esetben, midőn iskolából leendő elutasítás vagy kitiltás forog fenn, a' helybeli gondnok viselvén az elnökséget, az előterjesztői 's jegyzői köteleességet pedig itt is a' senior, de a' ki már itt nem ítél, teljesítvén.

XXXVI. Törvény.

§. 1. Minden iskolai törvényszék' elejébe tartozó ügyeknek első törvényszéke az esküdti szék, mellynek ítélét, midőn az dorgálást, hátrábbvetetést ad büntetésül, felebb vinni nem lehet.

§. 2. A' felebb kijelölt eseteken kívül, minden egyéb ítéleteknek, a' feltörvényszék' elejébe felebb lehet 's kell, még pedig birtokon belül vitetni valahányszor vagy az elítélt személy kívánandja, vagy a' rector-professor az ügynek még egyszeri megvizsgálását 's felsőbb ellátását szükségesnek ítélendi.

§. 3. Valahányszor az altörvényszék elutasítást, kitiltást, annál inkább külső törvényszéknek átadatást rendel büntetésül: mindannyiszor az ítéletnek, ha szinte senki nem kívánná is, végrehajtás előtt felebb kell vitetnie.

§. 4. Ki a' felebbvitel jótéteményével élni kíván, tartozik azt mindjárt az ítélet' kimondásakor, az alsóbb törvényszék előtt kijelenteni; melly esetben az elnök az ítélet' végrehajtását felfüggeszti.

§. 5. A' feltörvényszék' ítéleteire nézve további felebbvitelnek helye nincs.

XXXVII. Törvény.

Ki iskolai törvényszék' elejébe idéztetik, ott a' rendelt időben megjelenni, magát illendően viselni, a' kimondott ítéletnek (a' felebbvitel a' nevezett eseteken kívül szabadosnak maradván) engedelmeskedni tartozik. Ennél fogva

§. 1. Ha valaki meg nem jelenne, hanem ha a' közelebbi törvényszéken helyes okokkal magát kimentené: első és második ízben, a' körülményekhez képest, arisztommal büntettetvén, 3-ik ízben az iskolából kitiltatik.

§. 2. Ki magát az iskolai törvényszék előtt tiszteletlenül viselné, vagy az ítéletnek nem engedelmeskednék: első ízben, a' körülményekhez képest, arisztommal, másodikban pedig kitiltással leszen büntetendő.

XXXVIII. Törvény.

Ki az aristomban magát botránkoztatólag viselné, lármázna, a' falakra irkálna, ablakon, ajtón erőszakoskodnék, a' contrascribával gorombáskodnék: első ízben aristommal, másodikban iskolabóli kitiltással büntettetik.

XXXIX. Törvény.

Ki egy iskolai évfolyam alatt aristomot több ízben szenvedett, vagy más években is többször volt büntetve aristommal, 's épen ezáltal magát javithatlannak lenni bizonyítja: nehogy itt tanulótársai' romlására legyen, a' fel-törvényszék által börtönnel büntetendő vétsége' esetében, elutasíthatatik.

Kiadta Debreczenben az 1845-ik évi october' 4-ik 's több napjain tartatott egyházkerületi gyűlésből

Fésös András, m. k.
egyházkerületi főjegyző.

G

u 114 G 6

114

114

DEBRECENI MAGYAR KIRÁLYI
TISZA ISTVÁN TUDOMÁNYEGYETEM
KÖNYVTÁRA
404 1933
gyarapodási naplósám.

12